Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVI. Ч. 191. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК. ЧЕТВЕР, 23-го СЕРПНЯ 1979 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, AUGUST 23, 1979 No. 191. VOL. LXXXVI.

В АШФОРДІ ВІДБУВАЄТЬСЯ III-ій КОНҐРЕС УКРАЇНСЬКОЇ БАПТИСТСЬКОЇ МОЛОДІ

Ашфорд, Конн. (О. Гарбузюк тел.). — У понеділок, 20-го червня, тут в Євангельсько - баптистському центрі почався III-ій Конгрес Об'єднання Української Баптистської Молоді. На привітальному Богослуженні брала участь молодь з Канади, ЗСА, гості з Південної Америки, Австралії та з інших країн включно з Україною.

Конгрес відкрив голова Всеукраїнського Об'єднання Баптистської Молоді пастор Михайло Якубович, звертаючи увагу на гасло Конгресу — „Молодь для Христа". Учасники конгресу, під проводом Олеся Гарбузюка, відспівали гимн конгресу — „Вище прапора здіймайте, всьому світові звіщайте, що день перемоги настав". Конгресовим хором, який співав „над рідним нам краєм вже сходить сонце волі", керував пастор Іван Ковальчук.

Провідник молоді з Аргентини Іван Слободян привітав конгрес від української баптистської молоді Південної Америки. Письмові привіти наспіли від об'єднань молоді й об'єднань церков з різних країн світу. Благословення від Всеукраїнського Євангельсько-Баптистського Братства і від Української Баптистської Церкви та глибока проповідь проф. Л. Левицького з біблійного коледжу у Вінніпегу, Канада, стимулювали думки і почуття присутніх учасників конгресу, який буде продовжуватись до неділі, 26-го серпня. В програмі конгресу передбачені семінарі на такі теми, як важливість української родини, селянська етика, перевага релігійного виховання молоді, діяльність молоді в церкві та інші важливі теми для релігійного життя молоді. Серед головних доповідачів є: недавно прибулий з України Станіслав Настека, проф. Л. Левицький, пастор Олекса Гарбузюк, пастор Володимир Домашовець, пастор Іван Барчук, ред. Тимофій Іващенко та інші діячі баптистського руху.

Впарі з конгресом відбуватиметься 34-ий З'їзд Об'єднання Українських Євангельсько - Баптистських Церков у ЗСА під проводом голови пастора В. Домашовця.

Амбасадор Стравс стурбований, не знає хто керує політикою щодо Близького Сходу

Вашінгтон. — Призначений президентом Картером спеціяльний амбасадор для справ Близького Сходу Роберт Стравс, колишній голова Демократичної партії, вернувся з своєї 4-денної місії до Єгипту й Ізраїля та заявив журналістам у тому самому літаку, що його місія „не була дуже успішною". За твердженням „НЙ Таймсу" — Роберт Стравс буде намагатися з'ясувати, хто властиво керує політикою, що стосується Близького Сходу, бо президент Картер ніби дав йому.

Стравсові, найширші уповноваження, а тим часом вже після відлету з Вашінгтону Стравс дістав коверту з докладно виписаними інструкціями від Державного департаменту чи від дорадника для справ крайової безпеки Збігнєва Бжезінського, в яких межах він повинен вести переговори з ізраїльськими і єгипетськими лідарами. Це буцім-то дуже зв'язало його і обнежило йому свободу рухів. Стравс стрінув опозицію однаково від ізраїльського премєра Бегіна як теж єгипетського президента Садата проти окремої американської резолюції, яка мала б бути зголошена в найближчий четвер на засіданні Ради Безпеки ОН, де будуть розглядати резолюцію Кувейту про признання палестинцям права самовизначення. Стравс — пишуть газети — схиляється до того, щоби ЗСА старалися за відкладення того засідання чи пак голосування над буль-якою резолюцією на Раді Безпеки ОН, але в Державному департаменті існує буцім-то тенденція — таки зголосити власну резолюцію, що її змісту покищо не оприлюднено. Пресовий секретар Державного департаменту заперечив, наче б існували буль-які розбіжності між амбасадором Стравсом та іншими високими чинниками Білого Дому й Державного департаменту. В цій справі має відбутися широка нарада в Білому Домі.

В ІРАНІ ЗАКРИТО 22 ОПОЗИЦІЙНІ ГАЗЕТИ, ПРОДОВЖУЄТЬСЯ ЗАКОЛОТ

Тегран. — В Ірані закрито 22 опозиційні часописи, однаково Національного Демократичного Фронту, як лівих просовєтських чи цілком марксистських (комуністичних) груп, як теж закрито турецьку газету, яка помістила карикатуру 79-літнього лідера Аятолли Хомейні. Поруч із репресіями проти будь-якої опозиції і намаганням зліквідувати небезпеку збройного перевороту проти теперішнього ісламського режиму — найбільше уваги іранського уряду і широких кіл іранського суспільства притягнула до себе війна проти повстання курдів. Курди, які поділені поміж три окупантські країни — Іран, Ірак і Туреччину, нараховують разом яких 12 мільйонів душ і від років борються за об'єднання в одній власній державі чи за територіяльну автономію в названих країнах, головно в Ірані, де їх найбільше. В минулому тижні курдійським повстанцям вдалося захопити місто Павег, 300 миль від Теграну, та взяти в полон багато іранських військовиків, з-посеред яких вони відрізали голови 18-ом „революційним гардистам", елітарного війська, що його зорганізовано після перемоги ісламської революції проти шаха Різи Паглеві. В Теграні відбувся маніфестаційний похорон убитих курдами іранських вояків. Алятолла Хомейні назвав Демократичну партію курдів, під проводом якої ведеться повстання проти іранського режиму, „дітьми сатани", перевів загальну мобілізацію проти курдів та звернувся з закликом до цивільного населення в обширі, заселеному курдами, щоби люди доносили властям про членів і прихильників ворожої Демократичної партії. Водночас державні власті в Ірані наказали всім, хто пограбував будь-яку зброю з державних складів під час революції проти режиму шаха, звернути ту зброю. Залищено її тільки „революційній гвардії" й озброєним гуртам, що підтримують ізлямський режим.

МІЖНАРОДНИЙ ПЕН ВИСТУПИВ В ОБОРОНІ МИКОЛИ РУДЕНКА

Микола Руденко

Париж, Франція. — Міжнародний ПЕН — світова організація письменників посилила свої акції для звільнення Миколи Руденка. Комітет „Письменники у в'язниці" (Врайтерс ін прізон Коміті) намагається використати теперішню політичну ситуацію і добитися звільнення Руденка. Як відомого в цьому напрямі діє теж Об'єднання американських видавців, що узалежнило участь американських видавців у міжнародній виставі книжки у Москві, у вересні цього року, від звільнення Миколи Руденка. Міжнародний ПЕН співдіє в цій акції з Міжнародною Амнестією, що визначила Руденка в'язнем сумління. Ім'я Миколи Руденка широко спопуляризоване між письменниками й осередками ПЕН різних країн. У попередньому році осередок ПЕН у Франції надав Руденкові членство в цій організації письменників. В останньому часі Руденко отримав членство японського осередку ПЕН. Обидва ці осередки приступили активно до акції в обороні Руденка.

Положення Руденка у в'язниці дуже невідрадне. Особа Руденка — визначного члена Спілки Письменників України, що займав високе становище в цій організації та ще й відзначеного орденами ветерана війни, спеціяльно важлива для режиму. Тому режим застосовує всі методи, щоб заломити письменника і дістати у нього покаянну заяву. Йому не тільки забороняють писати й утримувати контакт з ріднею, з дружиною, але й у нелюдський спосіб над ним знущаються. Тюремна влада забороняє письменникові носити корсет, що йому приписали лікарі, бо у нього рана на хребті ще з війни. Як подав один із нових виселенців, що перебував разом з Руденком у в'язниці, Руденкові не дозволяють уживати примітивної підстілки у ліжку, що без неї йому трудно спати; у дома він мав спеціяльне приписане ліжко.

Свідомість оцього трагічного положення українського письменника, що мав відвагу запротестувати проти фальшивої ідеї, що їй і він сам віддав велику частину свого таланту, і відважно станув в обороні людської і національної гідности, очоливши українську групу для переведення в життя Гельсінкських постанов, об'єднує зусилля і Міжнародньої Амнестії і Міжнародного ПЕН та й його осередків в окремих державах, як і американських видавців для звільнення Миколи Руденка з ув'язнення. У цій акції співдіє з цими організаціями Об'єднання українських письменників „Слово", що постановило спонзорувати приїзд Руденка до ЗСА.

Помер о. митроф. протоєрей Петро Мелех, секретар 342-го Відділу УНСоюзу в Картереті

До Головної Канцелярії УНСоюзу наспіла сумна вістка, що у вівторок, 21-го серпня ц. р. помер неналійно в наслідок серцевої атаки на 57-му році життя о. митроф. протоєрей Петро Мелех, довголітній секретар 342-го Відділу УНСоюзу в Картереті та делегат ряду Конвенцій УНСоюзу. Покійний народився в 1922-му році і в 1943-му році одержав єрейські свячення. Працював в парафіях св. Андрія Первозванного у Києві, св. Афаназія Лубенського в Ельванген (Німеччина), св. Володимира в Ню Йорку, св. Володимира у Гартфорді, Конн., та св. влмч. Димитрія в Картереті. В Америці включився теж в союзове життя, ставши спершу членом, потім заступником секретаря Відділу, а вкінці впродовж 17 років був секретарем 342-го Відділу УНСоюзу в Картереті, Н. Дж. Покійний займав різні становища в центральних установах УП-Церкви в ЗСА — секретаря, голови Дієцезіяльної Комісії Церковних Шкіл, заступника Церковної Ради Митрополії, члена Освітньої Комісії при УПЛізі в ЗА, члена Науково-Богословського Інституту, а в 1978 р. став членом Церковної Ради Митрополії і Консисторії.

св. п. о. митроф. протоєрей Петро Мелех

Св. п. о. митроф. протоєрей Петро Мелех полишив у смутку дружину Ірину, синів Ярослава і Романа з дружиною Брендою, та доньку Марту.

Похоронні відправи відбудуться в Катедральному Храмі св. влмч. Димитрія при 645 Розвелт евеню в Картереті, Н. Дж. в четвер і п'ятницю 23-го та 24-го серпня, а похорон в суботу, 25-го серпня о годині 9.30 ранку.

Американський негритянський лідер відбув зустріч з речниками палестинців

Ню Йорк, Н. Й. — Негритянські провідники організації — Південна Християнська Провіднича Конференція — відбули зустріч тут в понеділок, 20-го серпня, з речниками Палестинської Визвольної Організації (ПВО) та запевнили їх у повній піддержці „людських прав для всіх палестинців, включно з правом на самовизначення у їхній власній батьківщині".

Під час пресконференції провідник Південної Християнської Провідничої Конференції о. Джозеф Ловері заявив, що він та інші провідні члени ним очолюваної організації закликали речників ПВО, в тому й офіційного обсерватора при Об'єднаних Націях Зеді Лябіба Терзі, до мирного полагодження конфлікту на Близькому Сході та до визнання палестинцями існування Ізраїля як окремої держави згідно з резолюцією ч. 242 Ради Безпеки ОН. Негритянські лідери підтвердили, що вже наступного дня вони мали зустрінутися з представниками Ізраїля в ОН.

Заяви о. Ловері, твердять політичні спостерігачі, підтверджують здогади, що американські негритянські лідери бажають встановити кращі зв'язки з палестинцями та що вони піддержуватимуть змагання цих останніх за встановлення самостійної палестинської держави. Під цим кутом йтиме натиск з їхньої сторони на уряд ЗСА у його ролі посередника поміж Ізраїлем та арабами.

Ловері признався, що зацікавлення американських негрів палестинцями і ситуацією на Близькому Сході прийшло у наслідок резигнації амбасадора ЗСА в ОН Андрю Янга після того, як виявилося, що Янг відбув зустріч з Терзі під кінець минулого місяця без дозволу Білого Дому і Державного департаменту. Ловері сказав, що він свідомий того, що його піддержка палестинців може мати від'ємні наслідки на відносини поміж негритянською і жидівською громадами у ЗСА, тому й заплянував він зустріч з представниками Ізраїля та жидівської громади в надії на „дальшу тісну співпрацю".

Перестерігають Америку перед совєтською загрозою

Вашінгтон, Д.К. — Згідно з опінією ген. Дейвіса Джовнса, голови Об'єднаних Шефів Штабу, Америка буде наражена на більшу загрозу з боку СССР в 1980 роках, хоча до війни може й не прийти. Генерал також сказав, що совєтські лідери, заохочені своєю мілітарною силою будуть всебільше і частіше вмішуватись військово в різних частинах світу, денервуючи цим американців.

Згідно із повідомленням агентства „Юнайтед Прес Інтернешенал", генерал сказав журналістам, що в 1980 роках совєти матимуть певну перевагу в стратегічній ділянці, одначе не таку велику, яка б могла давати Москві певність, що СССР може виграти війну проти Америки. Але, з другого знову боку, совєти, підбадьорені своєю мілітарною перевагою, зможуть ризикувати певними потягненнями в ділянці конвенціональних збройних сил.

Генерал Джовнс теж сказав, що ЗСА мусять постійно збільшувати свою оборонну спроможність, тому Пентагон запропонував 5 відсотків у збільшенні бюджету оборони. Згідно з його твердженням, спеціялісти у Пентагоні що працюють над бюджетом на 1981 рік, передбачають три „вибори" в призначенні бюджету на оборону країни: мінімальний або „зеро" бюджет (цей сам, що цього року), „основний" бюджет, що передбачає 4 відсотки збільшення та побільшений бюджет із 8 відсотками зросту бюджету.

Якщо Конгрес ухвалить збільшення воєнного бюджету, — твердив генерал Джовнс, — то більша частина фондів піде на змодернізування американських конвенціональних збройних сил. У дальшому генерал висловив припущення, що хоча правдоподібно, Конгрес і нерадо сприйме його пропозицію для збільшення оборонного бюджету, але Пентагон працюватиме в тому напрямі, щоби переконати Конгрес в конечності збільшення цього бюджету.

Що найбільше турбує американських військових провідників — це збільшуюча спроможність СССР вживати свої конвенціональні збройні сили в різних частинах світу та використовувати чужі збройні сили для своїх мілітарно-стратегічних цілей.

Пентагон також подав, що совєти встановили в Кубі нову структуру команди, хоча розвідча служба ще не устійнила з якою метою цю нову командну одиницю створено.

Китайські католики задоволені становищем Папи

Рим, Італія. — Італійське пресове агентство АНСА подало до відома в понеділок, 20-го серпня, що китайські католики „радо привітали" заяву Папи Івана Павла II щодо відновлення зв'язків з ними, які були перервані у наслідок приходу до влади комуністів в 1949 році.

Як відомо, католиків в Китаю начисляють біля 500.000 осіб, хоча в 1949 році їх було 2.5 мільйона. Вони зорганізовані у т. зв. Патріотичній католицькій асоціяції Пекіну, яка є тісно пов'язана з урядом, хоча згідно з конституцією Китайської Народної Республіки вона повинна бути автономним тілом.

Минулого тижня Ватикан відкинув вибір монсіньора М. Фу Тієншана на єпископа крайовою асоціяцією католицьких священиків, тому що такий вибір чи назначення мусить бути одобрене Папою. Не зважаючи на те, Папа Іван Павло II висловився позитивно про можливість кращих зв'язків з китайськими католиками та висловив надію, що „наші брати і сестри на китайському континенті зможуть користуватися повною релігійною свободою".

Однак китайські католики поставили Ватиканові певні передумови, на які, як здогадуються дипломатичні кола, Ватикан заледве чи погодиться. Речники китайських католиків уважають, що їхня Церква повинна задержати „повну незалежність" та що Ватикан повинен змінити декрет з 1957 року, який засуджує пов'язання Асоціяції з урядом Китаю. Всетаки ватиканські джерела уважають відгук китайських католиків „позитивною дипломатичною ініціятивою".

Український Музей Відзначатиме Міжнародний Рік Дитини

Ню Йорк, Н.Й. — Український Музей у Ню Йорку запрошує дітей взяти участь у мистецькій виставці у Музеї, що відзначить Міжнародний Рік Дитини.

Діти, віком до 12 років включно, можуть надсилати свої мистецькі праці поштою, або приносити їх до Музею з таким розрахунком, щоб вони були в Музеї не пізніше 5-ої години дня, у неділю, 16-го вересня 1979 року.

Можна подавати на виставку кольорові малюнки, скульптури, рисунки пером чи олівцем, колажі і вироби прикладного мистецтва (вишивки, кераміка, деревorізьба, тощо). Мистецькі праці, надіслані на виставку, будуть розцінювати на підставі їх оригінальности і фантазії, творчих здібностей та старанности, що їх виявлять діти у виконанні роботи.

Адреса Музею: The Ukrainian Museum, 203 Second Avenue, New York, N. Y. 10003.

На „Вовчій Тропі" відбудеться світовий з'їзд скавтів

Ню Йорк. — Від суботи, 25-го серпня, до неділі, 2-го вересня, на пластовій оселі „Вовча Тропа" в Іст Четгем, Н. Й., відбудеться третій з'їзд Міжнародного З'єднання Організацій Скавток і Скавтів (МЗАСС), у склад якого входять члени скавтових організацій Естонії, Мадярщини, Литви, Латвії й Польщі та українського Пласту.

З'їзд, який проходитиме під назвою „Єдність '79", включатиме обширну програму спільних гутірок, прогулянок, мистецьких виставок, тощо.

Перший з'їзд названих скавток і скавтів та членів Пласту відбувся в 1974 році на „Вовчій Тропі". У наслідок тієї зустрічі заснувалось Міжнародне З'єднання Організацій Скавток і Скавтів у листопаді 1976 року. Другий з'їзд відбувся в Канаді в 1977 році. МЗОСС об'єднує скавтів народів, які є під насильним пануванням Москви.

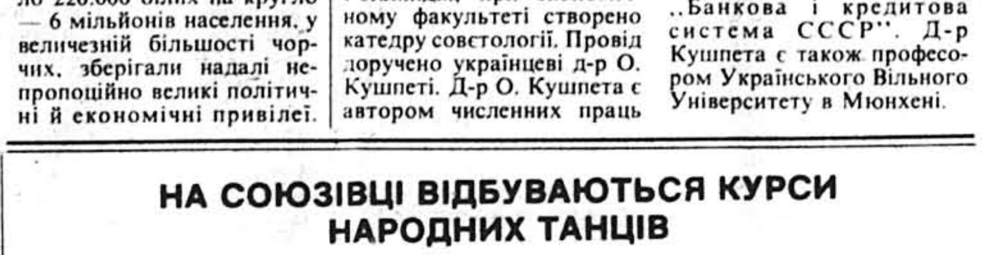
Революційні партизани в Родезії візьмуть участь у мировій конференції в Лондоні

Лондон. — Революційні партизани з Патріотичного Фронту, які поборювали збройно білий режим прем'єра Іана Смита і після встановлення коаліційного біло-чорного уряду в Родезії — перезваної на Зімбабве — поборювали також той коаліційний режим, називаючи її чорного прем'єра Музореву „лакеєм білих", — погодилися взяти участь у конференції, що її скликує британський прем'єр Маргарета Тачер для заведення в Родезії остаточного миру. Однак лідер Патріотичного Фронту Йошуа Нкомо, католик, заповів, що його участь в Лондонській конференції не припинить дальшої збройної боротьби, у висліді якої велика частина тієї африканської країни опинилася під правлінням Патріотичного Фронту. Він відкинув теж проєкт Маргарети Тачар, щоб нові вибори відбулися під доглядом британської місії, але погодився, щоби ті вибори стояли під доглядом Об'єднаних Націй. Новий британський прем'єр Маргарета Тачар схиляється до ревізії нової конституції Родезії, за якою біла меншина в Родезії — кругло 220.000 білих на кругло — 6 мільйонів населення, у величезній більшості чорних, зберігали надалі непропоційно великі політичні й економічні привілеї.

НОВА КАТЕДРА СОВЄТОЛОГІЇ

Тілбург, Голляндія. – На університеті в Тібурзі, Голляндія, при економічному факультеті створено катедру совєтології. Провід доручено українцеві д-р О. Кушпеті. Д-р О. Кушпета є автором численних праць на совєтські теми, а головно в голляндській мові. В 1978 році він опублікував твір „Банкова і кредитова система СССР". Д-р Кушпета є також професором Українського Вільного Університету в Мюнхені.

НА СОЮЗІВЦІ ВІДБУВАЮТЬСЯ КУРСИ НАРОДНИХ ТАНЦІВ

Починаючи з неділі, 12-го серпня, на Союзівці відбуваються двотижневі курси українських народних танців, що їх ця оселя УНСоюзу влаштовує кожного року в рамках літніх програм для молоді. В цьогорічних курсах бере участь понад 80 хлопців і дівчат з різних міст ЗСА й Канади. Курсами провадить відомий хореограф Петро Марунчак з Монтреалю. Курси закінчуються в суботу, 24-го серпня, а в п'ятницю увечері їх учасники поставлять свою власну програму. На фото вгорі — учасники курсів з П. Марунчаком (перший ряд, четвертий зліва), управителем Союзівки Володимиром Квасом (перший справа) та з членами оркестри Союзівки Дорком Семчишином і Алеком Худолієм (перший і другий зліва).

Музей І. С. Нечуя Левицького отримав „своєрідний" дарунок

Стеблів — Київський журнал „Україна" подав нотатку про літературно-меморяльний будинок — музей І. С. Нечуя Левицького, в якому досі зібрано експонати, які відображують життя земляків автора „Миколи Джері" та „Кайдашевої сім'ї. Але, останньо, управі музею, одна жінка передала „унікальний" подарунок, який викликає „особливий інтерес". Цей дар — таріль, що його жінка приховала, як інформує журнал, — від „фашистських окупантів", який зроблено до війни. В чому полягає „унікальність" цієї тарілки, читач дізнається з опису що його подає журнал: „На дні темно-зеленою фарбою зображений старанно впорядкований центер нового радянського села. На передньому пляні, обіч шляху, селянин оглядає пам'ятник В. І. Леніну. Ліворуч — будинок кооперації, праворуч — сільська Рада. Довкола лінії електропередач — знамення нової доби. Криси тареля пофарбовані в рожево-золотистий кольор. На них чотири п'ятикутні зірки та кілька сільських красвидів. Малюнки показують побут села дореволюційного і радянського. Похилені хатки з обшарпаними стріхами та бідняцька сім'я під час злуденної вечері за тьмяним каганцем, спомин про гірке минуле. Контрастом до нього є сільський пейзаж з прикметами радянського часу: яскравіє лямпочка Ілліча, що принесла світлу радість у хату селянина — повновладного господаря своєї долі". „Такими „мистецькими шедеврами"... збагатився музей І. Нечуя Левицького

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Розумна порада Янга

Андрю Янг, американський амбасадор до Об'єднаних Націй, який в минулому тижні зголосив свою димісію, і президент Картер „з жалем" прийняв її, наговорив був під час свого урядування багато дечого, що ставило в клопітливе становище президента Картера й ціле американське суспільство. Проте ніхто не відмовляв йому заслуг, що їх він зробив для покращання відносин між Америкою і чорними африканськими країнами, в яких Андрю Янг, мурин із гарним зовнішнім виглядом і гладкими манерами, користувався пошаною і популярністю. Ніхто теж не може закинути Янгові, людині з високою освітою, що він не має прикметного американцям „коммон сенсу" — здорового глузду, дармащо його вислови про кубинське військо в Африці, як „позитивний стабілізуючий елемент", чи про те, що в Америці „є також сотні, а то й тисячі політичних в'язнів, включно з Патріцією Герст" — не були на висоті дипломатичного хисту. А втім, відходячи із свого становища — не тому, що без дозволу згори стрінувся з представниками палестинських екстремістів, а тому, що затаїв ту зустріч і на різний лад її з'ясовував — у своїй неначе прощальній промові до лідерів муринського суспільства в Америці палко закликав, щоби його відхід не використовувано для поглиблення конфлікту між жидівськими і муринськими громадами в Америці, та взагалі, щоби його особа не стала поштовхом до загострення міжнаціональних і міжрасових проблем.

Це був розумний заклик. Жидів в Америці — кругло 4 мільйони, негрів — кругло 22 мільйони. Проте впливи жидів на американську внутрішню і закордонну політику куди більші, як впливи негрів, просто тому, що в руках жидів — велика частина „медії" — преса, радіо, телевізія — і поважна частина промислу і торгівлі. Проте 22-мільйонова громада чорних — це чинник, з яким Президент і вся державна верхівка мусить рахуватися. В обох випадках грає теж ролю моральний чинник: історія жидівського народу густо засіяна кривавими трагічними подіями — від часу зруйнування Єрусалиму після здавлення жидівського повстання за римського Імператора Тіта — почерез переслідування в середніх віках аж до „голокавсту" за Гітлера, вся та мартирологія, після якої прийшли докази подивугідної тугости і хоробрости жидів у боротьбі за свою невеличку самостійну державу, існуючу від 1948 року, все воно складається на аргументи, задля яких Америка і американське суспільство підтримують Ізраїль і дають йому моральну, політичну, матеріяльну й військову допомогу. Знову ж американські провідні мужі не можуть забути, що щойно від Громадянської війни за Лінколна почалося визволення американських негрів з невільництва та почався процес емансипації, процес їхньої інтеграції в американський колектив. І цей процес ще не зовсім закінчився, бож читаємо час до часу, як білі недолітки палять хрест перед приватним будинком якоїсь муринської родини, що спровадилася до містечка, де білі „не бажають собі співжиття з чорними...

Отож Андрю Янг має повну рацію, коли виступає проти анахронічної расової, релігійної і національної ворожнечі, якої на переломі 70-их і 80-их р.р. 20-го сторіччя не повинно бути. Дисонанси, конфлікти і нехіть між жидами й муринами в Америці почалися тоді, коли чорні почали еманципуватися настільки, що постало гасло „чорної сили" — „блек павер" — сили економічної, політичної і культурної. Це породило суперництво. А що не викорінилася ще до самого дна нехіть між білою і чорною расами, то ця нехіть доводить до бійок між молодечими „ґенґами" у расово мішаних дільницях різних великих американських міст. Лунають взаємні закиди: чорні закидають жидам „расизм", жиди чорним — „антисемітизм". Одні і другі поквапні орудувати цими термінами — і ми, українці, переконуємося про це на власній шкірі. Однаково расизм як і антисемітизм є залишками часів, які давно минулися. Тому одно і друге — це зло, що з ним треба боротися. Заява Янга йшла, власне, по лінії тієї боротьби: звільнення його з амбасадорського посту в ОН стояло і стоїть у безпосередньому зв'язку з замиренням на Близькому Сході. А тамошній мир — це інтерес і жидів, і муринів і всіх людей у світі: тамошня перманентна війна лежить в інтересі тільки і єдино Москви. Отож, хто хоче розмежувати якслід світла і тіні і бути справедливим також у відношенні до Андрю Янга — той мусить признати, що поруч з усіма його нерозумними висловами (наприклад, що президенти Ніксон і Форд — це теж расисти!) — він сказав і розумне слово, закликаючи до замирення між чорними й жидами — в ім'я миру на Близькому Сході.

О. д-р Ю. Шумовський

СУЧАСНИЙ РЕЛІГІЙНО-ПОЛІТИЧНИЙ РУХ В ІРАНІ

[1]

Щоденно читаємо в газетах та бачимо на телепередачі про грізні події сусіднього з СССР Ірану. Та країна зі старовинною культурою Шумерів та Акадів є у 100-відсотковому відношенні країною мусулманською і відрізняється від інших подібних арабських чи мусулманських країн своїм релігійним фанатизмом та консервативністю, а головним чином релігійного угруповання і напрямку — „шіїтського", про що нижче. Я багато розмовляв на цю тему з моїм старим другом, представником Ірану в ООН д-ром Мегіном. Він надзвичайно освідчена людина і безумовно є льояльним представником нового іранського уряду.

Отож, весь цей релігійний напрям, що сьогодні має рішальний голос в Ірані, створив ще племінник пророка Мохаммеда і найближчий його співпрацівник Алі, який був одружений з дочкою самого пророка Мохаммеда, котрий ще за свого життя призначив його своїм духовним заступником і главою правовірних. Вірні йому його послідовники створили напрям в іслямі, що став зватися шіїтизм (від арабського слова „шія" — прибічник). Алі в 661 році був убитий. Його мученицька смерть та його хоробрість і заслуги зробили його в очах наслідників — шіїтів — святим. Вони вірять, що через Алі і на них, проповідників шіїтства, сходит благодать Божа, і що вони є в даному разі немов посередниками поміж людьми і Богом. Шіїти вважають свого імама непогрішимим головою своєї громади, якого сам Бог поставив на це становище. Пізніше з'явилось кілька напрямків в шіїтизмі, але всіх, хто стояв на чолі вірних, вважали довіреними від Бога людьми-муджтахідами. Цьому мітові тисяча років, але він зберігся в Ірані аж до сьогодні.

В Ірані, де шіїтизм з ХУІ ст. вважається державною релігією, мусулмани-шіїти вважають і тепер за голову своєї релігії і громади так зв. таємного імама, що вважається за останнього з двадцяти імамів, головних духовних провідників шіїтів. Дуже трудно визнати в ієрархії мусулман-шіїтів в Ірані. У них немає чіткої та визначної ієрархії, нема певної організованої субординації, немає спеціяльного обряду посвячення в священство, в духовний сан. Шіїтські богослови категорично заперечують виборність духовних осіб і вважають, що духовний сан передається по наслідству. Але фактично у них ієрархія існує. Їхня духовна еліта, це улеми та муджтахіди, з великим авторитетом і наукові богослови. Це вони є знавцями і товмачами Корану, канонічного права і ахбарів, зберігачі шіїтських традицій та інтерпретаторами суті і науки шіїтства. Улеми та муджтахиди отримують освіту в найкращих старовинних медресах та в святих центрах шіїтизму в містах Неджефе, Куме і Мешхеде (Іран). Щоб заслужити пошану в народі, муджтахиди притримуються в своєму житті святости, благочестя, суворости. Вони відрікаються життєвих приємностей та розваг. Всі їхні думки направлені до неба. Говорять дуже мало, але повчаючо. Відповіді їх сповнені побожністю та лагідністю. Вони проголошують довгі проповіді і цим вони здобувають для себе певну святість в очах вірних. Отож, муджтахиди — це вищий релігійний ступінь у шіїтів-богословів, який дає їм певні права. Коли їх заслуженість і пошана досягає найвищого ступеня, тоді їх називають „аятола" (по-арабськи це означає чудо, післанник Божий).

Еліта шіїтського духовенства невелика. Муджахидів немає більше як сотні, але вони очолюють десять тисяч мулл, проповідників, ваззів та інших служителів культу, які пронизують всі верстви суспільства в Ірані. В цій армії шіїтського духовенства не всі рівні, бо є багато упривілейованих, а це ті, що закінчили вищі школи богослов'я в старовинних мусулманських університетах Ірану. По відповідних студіях вони можуть досягнути ступені муджтахідів. Звичайні мулли на селах чи по містечках нижчі рангом і не мають засадничої богословської освіти.

Релігія і політика завжди були дуже тісно пов'язані в Ірані. Почавши з ХУІ ст., шахи та іранський уряд призначали шіїтських улемів на державні пости. В початках ХХ ст. в іранській конституції записано, що тільки вчені богослови повинні затверджувати ті чи інші закони, які мусять відповідати іслянським вимогам. Тому то й тепер в Ірані створилась така ситуація, що скинули шаха і взяв у руки правління країною „айтола Хомейні", як богослов та духовний провідник Ісляму. Це безумовно не по душі сусідній комуністичній державі, СССР. Побачимо, ще як зорганізується цей уряд та спосіб правління в Ірані, але те, що сьогоднішній уряд аятоли Хомені є релігійний і національно-самостійницький, то це вже багато говорить про його будучність.

(Продовження буде)

О. З-ий

НОВІ ПІДПІЛЬНІ ВИДАННЯ В ЛИТВІ

На Захід дісталися нові самвидавні випуски двох підпільних литовських часописів — 36-тий випуск „Хроніки Литовської Католицької Церкви" та 14-тий випуск литовського журналу „Аушра".

36-тий випуск „Хроніки ЛКЦеркви" з датою 6-го січня 1979 р., має74 сторінки машинопису й присвячений релігійному життю Литви та новим переспективам східної політики Ватикану, що її вестиме Папа Іван-Павло II.

„Хроніка ЛКЦеркви" вважає, що обрання Кароля Войтили Папою — подія історичного значення. Вона матиме вплив на пожвавлення релігійного життя в СССР. Зокрема намір Папи Івана-Павла II призначити литовського кардинала знайшла широкий відгомін серед литовського народу й дуже його підбадьорила. Стаття „Життя литовських католиків після обрання Папи Івана-Павла II" аналізує сучасне становище Католицької Церкви в Литві. В статті мовиться, що після короткого послаблення релігійних переслідувань й помітного пожвавлення релігійного життя, знову почалися різні адміністраційні заходи з метою це пожвавлення релігійного життя припинити. Ці розпорядження цілком паралізували діяльність єпископів та єпархій і тому увесь тягар праці впав на плечі парафій, очолюваних і сповнених рішучістю священиків. На думку журналу, слід організувати Світове об'єднання віруючих, яке займалося б справами переслідувань релігії у всьому світі. Совєтський режим з особливою суворістю переслідує тих, хто займається поширенням релігійних нелегальних видань або церковними справами. Бувають навіть випадки таємних вбивств. Недавно у нез'ясованих обставинах згинули в Литві два церковні діячі. Головна опора атеїзму — це школа. Всіх учителів, що так чи інакше пов'язані з релігійним життям — усунено.

„Хроніка ЛКЦеркви" критично ставиться до дотеперішньої східної політики Ватикану. На думку журналу, ватиканські кола стали жертвою людей необізнаних з проблемами Східної Европи. Дотеперішня східна політика Ватикану була литовцям чужа і незрозуміла. Вони вважали себе залишеними на призволяще. Журнал відзначає, що незважаючи на всі трудноші, Литовська Католицька Церква намагається допомогти католицькому населенню в інших союзних республіках. Одначе, із загальної кількости 715-ох литовських священників тільки три отримали дозвіл працювати поза Литвою, з них один в Україні.

В розділах „Новини з єпархії" та „В совєтських школах", журнал приводить окремі факти дискримінації віруючих як і протести проти такої дискримінації, що їх висилають до органів влади чи то священиків, чи віруючих. В розділі „Наші в'язні" журнал наводить прізвища тих литовських політв'язнів, які сидять по концтаборах за релігійну діяльність і втратили там здоров'я. В „Хроніці" приводяться назви литовських нелегальних журналів, що тепер появляються в Литві. Згідно з „Хронікою ЛКЦеркви" протягом останнього часу появилося 13 -те число „Аушри" (останньо появилося на Заході вже 14-те число), 5-те число журналу „Перспективи", 6 і 7 число журналу „Бог і країна", 9-те число „Терплячого Христа". Як бачимо, більшість нелегальних видань має релігійний характер.

14-тий випуск підпільного політичного журналу „Аушра" появилося з датою січня 1978 р. й має 63сторінки машинопису. Велика частина журналу присвячена литовському політв'язневі Вікторові Петкусові і Литовській Гельсінській Групі, членом якої Петкус є. Журнал виявляє всі ці брехливі вістки і фальшування, що йдуть з боку совєтських органів в Литві в бік Литовської Гельсінської Групи. Все це з'ясоване в зверненні до першого секретаря литовської компартії П. Ґрішкевічюса.

„Аушра" повідомляє про нові випадки арештів серед литовських патріотів. В журналі розповідається про два випадки таких переслідувань: 24-річного Яугеліса, що його запроторено до божевільні за намагання виїхати до ЗСА (його батько, який повернувся на Литву перед Другою світовою війною був засланий на Сибір після окупації совєтськими військами Литви, де він згинув, проте він не втратив був американського громадянства), як і про переслідування Зінаїди Дапшієне, що її арештували в травні 1978 р. і судили в половині листопада 1978 р. Дапшієне під час суду розповіла, що КГБ хотіло її змусити до фальшивих зізнань, щоб вона призналася до злочинів, яких не вчинила. Її засуджено до 4-ох років ув'язнення.

В статті під н. „Погляд на майбутнє Литви", її автор І. Медвегаліс (псевдо) займається майбутністю незалежної Литви, що, на його думку станеться, бо совєтська система впаде під тиском подій. Він уважає, що Литва може бути тільки країною з демократичним ладом, що росіяни, які опинилися в Литві внаслідок політики вимішування населення будуть змушені повернути назад до Росії, що колгоспи та совгоспи як система поневолення населення — будуть ліквідовані, на їхнє місце прийдуть сільсько-господарські коопера-

(Закінчення на стор. 4)

Д-р М. Пиріг

МОЯ ПОЇЗДКА ДО МЕРАНУ В В АЛЬПІЙСЬКО-ПІВДЕННОМУ ТИРОЛІ

Південний Тироль в Альпах на підступах Долломитів, був в бігу історії суперечною країною між німецько-мовними і італійсько-мовними тирольцями. До 1918 року південний Тироль, як коронна країна належав до Австрійської монархії. 25 км. від Мерану є окружне місто Боцен. Там до Першої світової війни і під час війни стояв австрійський „Гебіргсєгер реґімент," по-українськи — полк гірських стрільців. Багато українців із західньо-українських земель, як тодішні австрійські громадяни також відбувало там військову службу. Від 1848 року до 1918 року італійська ірредента підносила претенсії на південний Тироль. При кінці Першої світової війни ці претенсії сповнилися. У 1919 році держави тодішньої Антанти — Англія, Франція і Італія, як також ЗСА, на мировій конференції в Сен-Жермен біля Парижу признали цю країну Італії з метою італізації німецько-мовних тирольців. Американські війська як союзники Антанти і Італії в 1918 році остаточно перемогли Австрію. Під час цієї війни приходили на наші землі болючі вістки, що на італійському фронті в Альпах полягли батьки родин, сини та рідні. В ті часи я часто чув плач українських жінок за своїми чоловіками, батьків за синами та рідними. Багато вмирало в шпиталі в Мерані — важко ранені камінням скель, що їх розривали гарматні кулі.

Меран — це кураційне місто світової слави, з лагідним кліматом, воно також відоме лікуванням деяких недуг виноградовими соками. Вже з початком березня на долах — краса квітучих мигдалевих і інших дерев, а на вершках гір — сніг.

У минулому році у Філядельфії так сказав до мене мій старший стриєчний брат о. М. Пиріг: „Як будеш в Мерані зайди там на цвинтар. Мій батько був у Мерані, як колишній австрійський підстаршина і мені ще хлопчині часто оповідав, що там є найкращий цвинтар світу".

Від 19-го березня до 3-го квітня я перебував у Мерані. Вранці 26-го березня я вибрався пішком, 3 км. від мого готелю, на цвинтар поза містом, при Йозефшрассе. Рядом повздовж дороги зачинаються цвинтарі. Перший міський-комунальний цвинтар незвичайно гарний, різні дерева та сосни, прямокутні могили обгороджені вузькими колонами з білого мармуру, на окремих могилах гарні хрести, також із білого мармуру, написи імен вирізьблені — позолечені, всюди чудові квіти. Дійсно найкращий цвинтар світу! Дальше в глибині цього цвинтаря, кладовище італійських поляглих вояких в Другій світовій війні. На їхніх могилах прекрасні хрести із білого мармурового каменя.

Другий поздовж дороги жидівський цвинтар, при вході таблиця із написом німецькою та італійською мовами: „Проситься не входити на цвинтар без накриття голови". Я натягнув капелюх на голову і з почуттям респекту пішов туди. Дуже гарно упорядкований цвинтар, між деревами гарні гроби на них гарні дорогоцінні пам'ятники із мармуру, а деякі із граніту. На пам'ятниках дуже старанно друком вирізьблені імена.

Дальше в цьому ж ряді гарний цвинтар із пам'ятниками поляглих німців в 2-ій світовій війні.

В глибині за німецьким воєнним цвинтарем я натрапив на великий почесний пам'ятник із написом по-німецьки: „Die Kriegstoten 1914-1918 die im Oesterreichisch — Ungarischem Friedhof in Meran beesind". Це мене дуже зацікавило, знаючи, що на італійському фронті полягло багато наших земляків. Пішов я і там. Знайшов дуже гарно упорядкований цвинтар, окремі могили обрамовані вузькими камінними колонами, на гробах гарні із твердого каміння хрести. На хрестах вирізьблені імена поляглих і числа могил. Поміж могилами чисті доріжки, по боках розкішні дерева. Читаючи написи на могилах, знайшов могилу із написом по-німецьки — інфантерист Білас Гаврило. Це мене так зворушило, що я поміж кілька сотнями могил, дальше шукав українських імен. Але почав росити дощ, змусивши мене повернутись до готелю. Відійшов я з постановою наступного дня знову вибратись.

На другий день, 27-го березня, сидячи на терасі санаторії, опалювався до сонця, побіч 84-річного старушка. Цей старший чоловік почав зі мною балачку. Він сказав, що він австрієць з Інсбруку і що він під час І-ої світової війни був австрійським старшиною. Я відповів йому, що я — українець і від кінця 1917 року був при Українських Січових Стрільцях, які були частиною австрійської армії. І так почалася приязна балачка. Він розповів мені, що в тих часах він знав багато австрійських старшин українського походження, з якими був у великій приязні. Перебував він теж у Львові. В 1918 році, 22-го січня під час проголошення Самостійности України, був в той

(Продовження на ст. 3)

Д-р Михайло Козак

З ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОГО ПОСЕЛЕННЯ В МІННЕСОТІ

(У 65-річчя Української Католицької Громади в Міннеаполісі)

[2]

Ці поселенці, головно галичани, не тільки залишилися вірними своїй Церкві, але своєю духовістю переходили кордони регіоналізму, зразу взялися до розбудови релігійного і громадського життя, яке виводилося з духовости Київської Руси-України. Зчасом вони також закинули престарілу назву „русини" і прийняли нову „українці".

В 1912 році гурт таких людей зібрався за ініціятивою Михайла Гусака, Миколи Мандзена і Тимотея Возняки для обміркування придбання в Міннеаполісі власної церкви. В скорому часі вони створили парафіяльний комітет, а 1-го січня 1913 року о. Константин Курило, перший парох цієї громади, відправив для них у винайменій залі св. Літургію. Тоді новостворена парафія начислювала біля 50 родин. Завдяки жертвенності цих родин в червні 1913 року закуплено клаптик землі на розі Шостої і Університетської вулиць, в північно-східній частині міста. На цій площі здвигнено будинок церкви, а 17-го серпня 1917 року вмуровано в неї наріжний камінь. Через недугу Преосвященного Сотера Ортинського свячення довершив Архиєпископ Джон Айрелянд, той самий, котрий в минулому противився творенню церков східнього обряду. В урочистостях взяли участь губернатор Міннесоти Адольф Ебергарт, посадник міста Волес Найс, австро-угорський консул і велике число запрошених священиків. Новозбудовану церкву, зародок українського життя в Міннесоті, назвали іменем св. Константина і його матері Олени.

Перші роки існування цієї громади не були легкими. Фінансові проблеми, часті зміни або відсутність священиків, припинення приїзду нових емігрантів, посилені намагання Російської Православної Церкви перетягти до себе національно слабших людей, а пізніше вплив марксистських ідей, послаблювали дальшу працю і ріст української громади. Немалу ролю відіграли в цьому також непорозуміння внутрішнього порядку.

А все ж поодинокі священики і миряни своєю посвятою і наполегливою працею таки зуміли не допустити до занепаду цієї громади. В церкві і в різних релігійних і культурно-освітніх гуртках український дух залишився живим і тільки ждав доброї нагоди, щоби на повну силу розпустити свої крила.

Приплив нової еміграції після Другої світової війни у великій мірі підсилив громаду і пожвавив її релігійне і національне життя. В тому часі провід парафії спочивав в руках вже тут народженого священика о. Петра Леськова. Він очолював громаду, яка включала вже невелике число основників цієї парафії, їхніх дітей, щоденною мовою яких була вже не українська, тільки англійська мова, і досить велике число новоприбулих емігрантів, з котрих багато мало вже високу освіту й виразні політичні погляди. Через різне відношення до українських проблем ці групи не все один одних розуміли і це часто приводило до різних конфліктів. Для утримання спокою і єдности завданням священика було всі ці незгоди лагодити. Хоча це не завжди приходило легко, але час, вирозуміння і взаємне пізнання сприяли дальшій праці і ростові громади.

У самих початках 1950-их років виникла потреба парафіяльної школи і авдиторії для суспільних і розвагових імпрез. Для цього в 1952 році організувався окремий комітет і започатковано збірку фондів. В 1956 році Преосвящений Кир Амброзій Сенишин посвятив наріжний камінь першої в Міннесоті української школи. Шкода тільки, що через брак сестер-учительок, мрія про цілоденну школу досі не здійснилася. Шкільні кімнати використовуються тільки для суботньої школи українознавства.

В 1958 році Українську Католицьку Церкву в Америці підвищено до митрополії. В тому році громада Константина, одна з перших вітала у себе новоіменованого митрополита Кир Константина Богачевського. Коли в рамках митрополії створено нову єпархію з осідком в Чікаґо, її перший єпископ Преосвящений Кир Ярослав Ґабро загостив в 1962 році до парафії з нагоди номінації о. Петра Леськова папським шамбеляниним.

У вересні 1964 року відкрилась нова сторінка в історії українців в Міннесоті. Керму парафії св. Константина перебрав о. шамбелян д-р Степан Кнап. Син наших перших поселенців з Лемківщини, повний енергії і досвіду, він відразу помітив, що церковне приміщення своєю величиною і виглядом вже не задовольняє набагато збільшену громаду. Він зразу підхопив вже давніше нуртуючу ідею будови нової церкви і започаткував збірку фондів. Він пригадав своїм вірним жорстоке нищення церков в Україні і кинув громаді гасло: „Ворог руйнує, а ми будуємо". Відгук на цей заклик перейшов всякі сподівання. На понад 250 родин майже всі стали фундаторами нової церкви. Навіть найбідніші склали не менше тисячі долярів на будову більшого і гарнішого храму. Завдяки цій великій жертвенності та заходам і вмілості о. шамб. Кнапа, великий задум в скорому часі здійснився. На місці, де колись стояла невелика церковця перших українських піонерів і на закуплених довкруги неї площах стоїть тепер імпозантний комплекс будівель: школа, нове приходство, приміщення на музей церковного і народного мистецтва, назване іменем Блаженнішого Кир Йосифа Сліпого, і нова у візантійському стилі церква. Збудована за мільйон долярів святиня з гарним іконостасом роботи італійського мистця проф. Уго Маззеї, з мозаїковими вівтарями і свічниками, імпортованими з Греції, стала не тільки приманливим місцем для молитви, але також звертає на себе увагу зразками мистецтва і культури нащадків українського народу в цій країні. Мистецьке оформлення, виконане визначним нашим мистцем Михайлом Дмитренком, у великій мірі зробило цей український Божий Дім найгарнішим в цій частині Америки. Завдяки його мистецькому талантові він майстерно пов'язав своє мистецтво з архітектурним стилем церковної будівлі. Він вміло віддзеркалив містику Східньої Церкви і велику красу пов'язаної з нею української культури.

Для засвідчення історичної пов'язанности теперішнього покоління з церквою і традиціями перших українських поселенців, при церкві влаштовано окрему каплицю, де зберігається головний престіл, вівтарі та інше приладдя, придбане в початках організування цієї церковної громади.

Символічним для новозбудованого храму є також те, що свячення хрестів, виставлених на вершках купол, довершив прибулий в тому часі з України Преосвящений Єпископ Кир Василь Величковський, Ісповідник віри і мученик українського народу. Його участь в цих святкуваннях засвідчила нерозривну духовну і кровну спорідненість українців католиків Америки з мовчазною Католицькою Церквою українського народу в Україні.

Це велике майно місцевої української громади, придбане виключно завдяки щедрій жертвенності її членів, в присутності губернатора стейту Вендел Андерсона урочисто посвятив 22-го жовтня 1972 року Преосвящений Кир Ярослав Ґабро. В історії українців Міннеаполісу цей день став найкращим доказом, якого великого успіху можуть добитися українці своєю жертвенністю і під добрим проводом.

Коли в травні 1972 року відвідав Міннеаполіс Блаженніший Первоієрарх Йосиф, він радувався цими здобутками, поблагословив церкву і посвятив приміщення на музей. Він був захоплений ростом і розбудовою цієї клітини Помісної Української Католицької Церкви. Він висловив признання цій чисельно невеликій громаді, а о. шамбеляна д-ра Степана Кнапа іменував почесним званням крилошанина.

Від приїзду перших українських поселенців до Міннесоти минуло вже 100 років. На жаль, з вини наполегливої праці ворогів на українських землях і поза ними, українська громада у Міннесоті зуміла закріпити себе щойно 65 років тому. Хоча за цей час ми втратили багато людей українського роду, все ж дійсність показує, що українське життя набагато зросло. Після католицької, згодом постали також українські православні і баптистські громади. Панорама міста прикрасилася будівлями багатьох українських святинь. Живо пішла праця в усіх культурних напрямках. Українці більше, як інші етнічні групи в Міннесоті створили цілу низку мистецьких, суспільно-громадських і виховних молодечих організацій. Вони зросли в силі і числі і закріпили своє ім'я як нерозривна частина суспільства цієї країни, часто займаючи своїми людьми визначні місця в різних секторах загального американського життя.

(Кінець)

МОЯ ПОЇЗДКА ДО МЕРАНУ...

(*Продовження зі стор. 2*)

час у частинах австрійської армії в Україні. Від нього я довідався, що як наші старшини і всі українці, тоді на італійському фронті, почули про „проголошення суверенної України, просили, щоб їх звільнити, щоб вони могли йти боротись за українську державу. Однак австрійська військова команда вважала це за дезерцію і грозила за зраду карою смерти.

Відтак я за порадою старого австрійця пішов до адміністрації військових цвинтарів у Мерані. В адміністрації дали мені листу, написану німецькою мовою з прізвищами всіх поляглих на італійському фронті і померлих ранених у військовому шпиталі в Мерані від 1914-1918 років. На листі я знайшов такі імена українських старшин, підстаршин, як і числа могил: Цап Антін, Середюк Лукіян, інфантерист Сениця Стефан, підстаршина Семак Михайло, старший десятник Сороківський Волод., підстаршина Стрижак Стефан, старший стрілець Тимян Симко, підстаршина Нечуленко Олекса, народжений в Україні, старшина-четар Видра Іван, підстаршина Жолкевич Дмитро, народжений в Австрії, підстаршина Мороз Іван, хоружний Лукасевич Мартин, інфантерист Луцишин Антін, підстаршина-десятник Пиріг Андрій, народжений у Рогатині, вістун Крупка Петро, Клинута Антін, народжений в Україні, підстаршина Голуб Роман, поручник Перегінець Петро, Зуб Іван, народжений в Рогатині, поручник Яворський Володимир, Карась Стефан, Паньківський Михайло, четар Сорока Петро, народжений в Коломиї, підстаршина Якимів Ілько, хорунжий Андрушків Володимир.

Я купив китицю квітів і стяжку із написом німецькою мовою: „Поляглим 1914-1918 рр. австрійським старшинам, підстаршинам і стрільцям українського походження. Ваш брат українець".

У глибокій сумній задумі, кладучи квіти на могилах, я поставив собі питання, за що вони тут вмирали, за віщо віддали своє молоде життя? Але факт, що в ці часи український нарід був примушений судьбою жити під чужим окупантом, маючи чуже державне громадянство і тисячі українського лицарства гинуло на різних фронтах за чужі інтереси, за королів, за цісарів, як також за білих і червоних і царів.

Під враженням смерти проф. Олександра Бережницького

Зробити портрет людини пензлем чи олівцем, не легко. За це діло повинен братися мистець-портретист. Не менш трудно приходиться накреслювати портрет людини словом. Для тієї праці потрібний теж відповідний дар — дар слова. Праця обидвох згаданих портретистів не однакова. Мистець пензля чи олівця, роблячи портрет, зосереджується на рисунок фізичного обличчя людини, з якої бере портрет, а мистець слова бере до уваги передусім прикмети духового обличчя. І ще є одна різниця між працею обидвох портретистів: мистець пензля чи олівця — подібно, як фотограф, схоплює людину тільки в якомусь моменті, а мистець слова не мусить обмежуватися до моменту, він робить портрет на тлі певного відтинку життя даної людини; іноді навіть на тлі цілого життя — від колиски до домовини. Такі портрети — це вже, — як хто волить, — біографії окремих людей.

Професор Олександер Бережницький, який закінчив своє земне життя дня 25-го травня ц. р. заслужив собі на гідний портрет гідного портретиста, — мистця слова, на портрет, що охоплював би цілість його многогранного життя.

Я вповністі свідомий того, що моя спроба накреслити портрет проф. Олександра Бережницького натрапила б на трудноці. Портрет моєї роботи вийшов би перш завсе неповним, бо деякі етапи життя проф. Олександра Бережницького не зовсім добре мені знані. Подруге мистцем слова я не є. Я евентуально можу зарисувати певні контури, які хтось із мистців слова заповнить відповідним змістом, простудіювавши, очевидно, відповідні матеріяли про проф. Олександра Бережницького. Друкованих матеріялів про нього покищо — мало. Їх кількість належало б збільшити. Це можуть зробити люди, які знали проф. Бережницького, які зустрічалися з ним на різних етапах його життя: коли він був малим хлопцем, дальше — учнем гімназії, студентом університету, учителем середніх шкіл в Рідному Краї і на еміграції, коли він був членом, а потім виховником і в проводі, його улюбленої Організації Української Молоді Пласт. Не можна поминути праці проф. Бережницького і на інших відтинках українського суспільного життя. А цих відтинків немало: Товариство „Бойківщина", УККА, Клюб „Наша Хата" в Боффало, СУК „Провидіння", УНС, Патріярхальне Товариство, Товариство Філателістів. Не можна поминути його писань на різні теми, а історичні — в першу чергу. Останньою його працею була „Історія поселення українців в Боффало й околиці", яка приготовляється до друку. Проф. Бережницький був довголітнім редактором і співробітником журналу „Літопис Бойківщини". Залишив цінну збірку українських грошей, поштових марок, відзнак тощо. Залишив немалу бібліотеку.

Мені особисто знаними є два етапи життя бл. п. Олександра Бережницького: студентські роки /1934-1938/ і роки його перебування в Боффало /1950-1979/. Цей другий етап знаний не тільки мені одному, а й багатьом його співгромадянам, щобільше — багатьом людям української діяспори бож проф. Олександер Бережницький не обмежувався у своїй праці тільки до одної громади. Про цей етап можна буде призбирати найбільше матеріялів, якщо найдуться люди, які забажають подати до преси бодай дещо із пробленої

Бл. п. проф. Олександер Бережницький

проф. Бережницьким у тому часі праці.

Я можу зупинитися на хвилинку на студентському відтинку життя проф. Олександра Бережницького, бо його студентські роки збігалися з моїми. Розпочали ми студії у Львівському університеті (який тоді був під назвою Яна Казімєжа) в 1934 році. Правда — головні ділянки наших студій були різні: його головним предметом була всесвітня історія, а моїм — слов'янська філологія, в яку була включена також і українська філологія, з офіційною тоді назвою „фільольоґія руска", бо польська влада не дозволяла вживати назви „український". Професором української філології в тому часі був поляк д-р Ян Янув, а його асистентом — українець д-р Теофіль Пачовський. Крім свого головного предмету, проф. Бережницький студіював ще — як побічний предмет — українську філологію, щоб мати пізніше змогу вчети українську мову в нижчих клясах гімназії. Крім того відвідували ми виклади й семінари суто філософічних і педагогічних предметів, таких професорів, як: Казімєжа Айдукевіча, Романа Інгардена, Мєчислава Кройца, Казімєжа Сосніцкого.

Свої студії проф. Бережницький закінчив у 1938 році, осягнувши степень маґістра філософії. Закінчення студій, а згодом ще й Друга світова війна перервала наші зв'язки; наші дороги розійшлися... Зійшлися вони знову по 12-ох роках — тобто в 1950-ому році — у Боффало.

Моє враження від поновної зустрічі по стільки роках було дещо дивним: у моїй пам'яті зберігся був образ Олеся (так ми звали проф. Бережницького в товариському житті) з юним обличчям, з темною, легко кучерявою, чуприною, а то з'явився мужчина із зрілими чертами обличчя, із слідами сивини... Таке враження відніс напевно й Олесь, дивлячись на мене. Не було ради, треба було звикати до змін, але тільки до фізичних, бо духові прикмети проф. Бережницького залишилися без змін, а — якщо й були зміни — то мінімальні. Хто ближче знав проф. Бережницького, той не міг не звернути уваги на такі риси його характеру, як працьовитість, солідність, любов до порядку, почуття. Ці прикмети проявлялися не тільки в приватному житті, але й у загальному, громадському.

Для доповнення контур свого дуже загального портрету проф. Бережницького подам ще декілька інших відомостей з його біографії. Проф. Олександер Бережницький народився 22-го серпня 1914 року в Черхаві, Самбірського повіту, де в тому часі його батько о. Олексій Бережницький (з Бережниці) був душпастирем. Мати проф. Бережницького — Марія — походила з Черхави, із знаного в Галичині роду Тотомиріч. Прізвище „Бережницький", яке походить від назви місцевости Бережниця, вказує на те, що предки проф. Бережницького належали до шляхти. Воно справді так і було.

Свої хлоп'ячі роки проф. Бережницький провів однак не в самій тільки місцевості свого народження, але й у селі Мшанець (пов. Турка), а згодом у селі Сприня Самбірського повіту. Гімназійну освіту здобув у Самборі. Після університетських студій, про які вже була згадка, під час першої большевицької окупації Галичини, спочатку вчителював — в середній школі в Самборі, а згодом у неповносередній школі в селі Гординя Самбірського повіту. В середній школі вчив історії, а в неповносередній, крім історії, ще й інших предметів. Під час німецької окупації (1941-1944) працював як учитель в Учительській Семінарії в Самборі (вчив історії і географії), а крім того був у тому самому місті директором бурси. Викладав також на літніх матуральних курсах. Від липня 1944 до травня 1945 року був опікуном-учителем Юнаків, які сповняли військову службу у протилетунській обороні. Вчив у зорганізованій для цих же юнаків гімназії у місті Лінцу. Про цей відтинок життєвого шляху проф. Олександра Бережницького можна довідатися докладніше із книжки проф. Зенона Зеленого — присвяченої формації українських юнаків.

„Після капітуляції „третього райху" проживав у американській окупаційній зоні Німеччини: в Реґенсбурзі де пробув 40 днів у шпиталі, в Карльсфельді, а згодом у Міттенвальді, куди був частинно перенесений український табір переміщених осіб з Карльсфельду. В часі перебування в таборі в обидвох згаданих місцевостях вчив у гімназії. Перед виїздом до ЗСА одружився в квітні 1949 року з Оксаною Заяць.

Приїхавши до ЗСА, мешкав приблизно один рік у Філядельфії, а згодом перебрався з дружиною до Боффало, де й закінчив своє трудяще життя. До Боффало переїхали також і його тесті: проф. Федір Заяць з дружною Анною. З ними приїхала до Боффало і їхня молодша донька Люба — згодом замужня Цьолко.

Боффалівський відтинок (1950-1979) — це найбільший, найдовший відтинок зрілого життя проф. Олександра Бережницького. Крім праці на хліб щоденний, крім праці в українських товариствах і організаціях, знаходив час і для своєї учительської професії. Викладав історію і географію України на Курсах Українознавства у Боффало від початку їх зорганізування (1951) аж до 1978 року, коли то його недуга відобрала йому можливість дальшої праці в цій школі. Не можна не згадати і про те, що кілька років проф. Олександер Бережницький був директором Школи Українознавства.

Як бачимо, праця проф. Бережницького — многогранна. Але є одна грань, яка проявилася найбільш маркантно — це праця в Організації Української Молоді Пласт. З цією організацією проф. Бережницький зв'язався ще в 30-их роках, коли — розв'язаний польською владою — Пласт існував нелеґально. Розділ про працю і ролю проф. Олександра Бережницького в Пласті повинен і мусить знайти свого окремого автора.

Під час Панахид, а згодом і самого похорону, зразу вичувалося, що помер непересічний пластун. Про це свідчила почесна стійка пластунів-сеньйорів — членів Куреня „Чорноморці", про це свідчили відзнаки цього Куреня, про це свідчила участь пластової молоді в одностроях що прийшла із своїми прапорами, щоб віддати останній салют своєму виховникові і довголітньому станичному, про це свідчила пластова пісня „Надобраніч", що її пластова молодь співала після панахид і над могилою в день похорону:

Ніч вже йде... За верхом
Ясне сонце зайшло вже давно!
Тихо спи... Без тривог...
Тут є Бог! З нами Бог!...

Про те що ховають непересічну людину, свідчила й участь 4-ох священиків у похороні: о. д-ра Павла Івахова, о. Павла Ґреськова, о. Ігоря Пеленського і о. Сергія Келегера. Про непересічність Покійного свідчили також і прощальні слова усіх, хто промовляв під час похорону, чи на тризні, а промовляли: о. д-р Павло Івахів (у церкві), д-р Михайло Лоза і теперішній Станичний Пластової Станиці в Боффало Ярослав Пришляк (над могилою), о. Сергій Колегер, Анна Стецькович, Михайло Бучок, Михайло Лялька, Мар'ян Борачок, Богдан Мороз, Ярослав Пришляк (під час тризни; Ярослав Пришляк тоді промовляв вдруге).

У кожному виступі була згадана якась риса характеру проф. Бережницького. Можна було б переповісти зміст кожного виступу, але — щоб не розтягатися — зупинюся на трьох: на виступі Анни Стецькович, Михайла Бучка і Мар'яна Борачка. Перші двоє — це земляки Покійного. Анна Стецькович згадала про його хлоп'ячі роки, а Михайло Бучок — колишній учень проф. Бережницького — розповів про шкільні роки в семінарії. Виступ Мар'яна Борачка мав інший характер. В день похорону, раненько, зайшов він до похоронного заведення, щоб — поки зберуться люди — зробити світлину. В похоронному заведенні застав він уже дружину Покійного Оксану, застав у моменті, коли вона клала на груди покійного чоловікові дрібку землі у України...

Момент незвичайно зворушливий. Пластунка-дружина клала пластунові-чоловікові частку рідної землі на серце — напевно з метою, щоб до слів пластової пісні „Тут є Бог" додати ще й другу частину пластового гасла: „І Батьківщина".

Михайло Лоза

Італійські кораблі врятували 896 в'єтнамських втікачів

Венеція. — Три італійські кораблі, вислані італійською адміраліцією у спеціяльній рятунковій місії на води південної Азії, привезли до порту Венеції 896 втікачів із опанованої комуністами території В'єтнаму. 196 втікачів врятовано з човнів на широкому морі, а 700 підібрано з Філіппін, куди загнали їхні човни морські хвилі або врятували філіппінські кораблі.

Тисячі італійців вітали ентузіястично тих іміґрантів з В'єтнаму, які страшенно натерпілися, поки дісталися до вільної Італії. Мало хто з-посеред них буде старатися залишитися в Італії — більшість мають кревних і приятелів в інших вільних країнах Заходу, куди ті втікачі переїдуть. Тисячі в'єтнамців, які втекли від комуністичного режиму на човнах і тинялися по морі, бо різні південно-азійські країни не захотіли прийняти їх, створили міжнародну проблему. Деякі американські газети закликали уряд допустити тих еміґрантів до ЗСА — в ім'я шляхетних гасел, які виписані на Статуї Свободи.

Доповіді Яра Славутича

Едмонтон, Канада (Н.Н.) — Протягом квітня — червня 1979 р. д-р Яр Славутич, професор Альбертського університету, прочитав чотири доповіді на конференціях наукових товариств, а саме: „Поетика Василя Стефаника" в Невадському університеті (Лас-Веґас), „Метафора Лесі Українки" в Саскачеванському університеті (Саскатун), „Радянська мовна політика в Україні" в Іллінойському університеті (Урбана) та „Українська література в Канаді" в Університеті Ріджайни (Саскачеван). Одночасно він мав три літературні вечори в містах Лос Анджелес, Сан Дієго та Ріджайна, де читав уривки зі своєї нової книги „Зібрані твори, 1938-1978".

Замість квітів на свіжі могили

бл. п. інж. Адріяна Лапичака
та
бл. п. Михайлини Мосори,

Чоловіка та Мамці нашої Приятельки Люби Лапичак,

складаємо
на Патріярший Фонд 30.00 дол.

Леся і Роман ЯСЬКІВ

Замість квітів на могилу

сл. п.
АНАСТАСІЇ ІВАШКІВ

на викінчення нової церкви св. Юра в Ню Йорку зложили:

М. і Л. Галів	$10.00
С. і Е. Горелек	10.00
М. і Р. Данилюк	10.00
В. і Н. Дума	10.00
А. і Л. Закревський	10.00
М. і Л. Крумшин	20.00
І. і Я. Куровицький	20.00
О. і Д. Песьків	10.00
Я. і І. Лучечко	15.00
О., Р. і А. Марків	10.00
І. і І. Мокрівський	10.00
М. П. і В. Остапяк	10.00
В. і О. Роговський	10.00
Н. і Б. Савчук	25.00
М. Салдан	25.00
І. і Н. Смолій	10.00
М. і З. Смолій	10.00
М., М. і Р. Соробей	20.00
І. і Е. Федак	10.00
В. і Я. Трембіцький	15.00
М. і Н. Хоманчук	10.00
С. і Е. Чума	10.00
Т. Чіх	20.00
М. і М. Ярошенко	25.00

Щиро дякуємо.

РОДИНА

У ПЕРШУ РІЧНИЦЮ ТРАГІЧНОЇ СМЕРТИ
нашого Дорогого, Незабутнього
СИНА, БРАТА, ВНУКА, ВУЙКА, ПЛЕМІННИКА І КУЗИНА

бл. п. юнака

СТЕПАНА ЛАЗУРЕНКО

дня 31-го серпня 1979 р., о 7-ій годині вечора
будуть відслужені

ПАНАХИДИ

коло могили Покійного на Українському Православному Цвинтарі у С. Бавнд Бруку, Н. Дж.,

в Українській Православній Церкві св. Андрія Первозванного у Детройті, Міш.

Всіх Знайомих просимо помолитися у цей день за спокій Його душі.

У глибокому смутку —

РОДИНА

НОВІ ПІДПІЛЬНІ ВИДАННЯ...

(Продовження зі стор. 2)

тиви та приватні господарства виробничого характеру. На відтинку культури Медвегаліс передбачує повне усунення російських впливів.

„Аушра" подає, що в литовських школах посилюються також русифікаційні заходи. Починаючи з 1979 р. російську мову введено навіть в дитячі садки. Російськомовні кляси мають тільки по 24 учні, але їх і далі ділять на менші групи з метою посилення навчання російської мови. Зате литовськомовні кляси мають по 40 а то й більше учнів. У всіх литовських школах введено російську мову як обов'язкову.

В Ташкенті відбулася 22 до 24 травня так зв. науково-теоретична конференція під н. „Російська мова — мова дружби і співпраці між народами СССР". Справжня тема конференції — посилення русифікаційних процесів у неросійських республіках з метою довести до повної мовної уніфікації в СССР, чого не ставив собі навіть царський режим. Совєтська преса подала тільки офіційний комунікат про цю конференцію. Проте литовський самвидав опублікував два документи, видані шкільними чинниками Литви напередодні ташкентської конференції, які виявляють справжні тенденції й плянування на найближче майбутнє у шкільній політиці совєтсько-російського режиму.

Перший із документів — уривки з проєкту рекомендацій шкільних органів для конференції в Ташкенті, другий — директиви всесоюзного міністра вищої та спеціяльної середньої освіти. У проєкті підкреслюється необхідність поліпшити методи навчання російської мови серед неросійських народів, при чому проєкт охоплює цілість шкільництва, починаючи від дитячих садків, кінчаючи вищими школами.

Другий документ, „Про засоби дальшого поліпшення навчання російської мови в союзних республиках", з 3-го грудня 1978р. доручає створити „сприятливі" умови для навчання російської мови серед неросіян. Між іншим міністр рекомендує, щоб у Вузах окремих республік збільшити години навчання російської мови коштом інших предметів; при тому неросіяни, котрі бажають вивчати російську мову, одержують дозвіл вступати на філологічні факультети вищих шкіл без конкурсних екзаменів.

Литовські самвидавні матеріяли вказують на те, що опубліковані документи порушують елементарні права людини, вони намагаються позбавити неросійські народи СССР права вживати рідну мову й навчатися рідною мовою. Ці, ніде неопубліковані, отже засекречені документи, є показником посилення хвилі русифікації неросійських народів СССР.

УКРАЇНСЬКА СВІТЛИЧКА ДОПОМАГАЄ БАТЬКАМ ВИХОВУВАТИ ДІТЕЙ.

Міжнародна Соціялістична Конференція в Стокгольмі

У днях 19-го і 20-го травня відбулася конференція Соціялістичної Унії Центрально-Східньої Европи в столиці Швеції. Соціялістична Унія була заснована в 1948 році в Лондоні. До цієї організації належать соціялістичні партії країн, що знаходяться під комуністичними режимами в Европі: Болгарія, Естонія, Латвія, Литва, Польща, Румунія, Угорщина, Україна, Чехо-Словаччина, Югославія. Українська Соціялістична Партія бере активну участь у діяльності Соціялістичної Унії від самого початку цієї організації. Соціялістична Унія є членом Соціялістичного Інтернаціоналу, до якого належать партії з усіх континентів. Делегація Української Соціялістичної Партії була і на сей раз на конференції Соціялістичної Унії в Стокгольмі і брала участь в обговоренні проблем країн Центрально-Східньої Европи.

Учасники конференції вислухали доповіді та відбули дискусії на теми:

1. Опозиційні рухи в східньо-европейських країнах; 2.взаємини з Соціялістичним Інтернаціоналом; 3. політика міждержавного відпруження.

Конференція Соціялістичної Унії мала свої наради в домі Шведської Соціял-демократичної партії — „Folkets Hus". Представник Шведської партії Еверт Свенсон, член парляменту, привітав конференцію Соціялістичної Унії і взяв участь в роботі конференції. Секретар Соціялістичного Інтернаціоналу Бернд Карлсон привітав конференцію телеграмою з Лондону, де знаходиться секретаріят Інтернаціоналу.

До першої точки нарад конференції мав доповідь голова Соціялістичної Унії Бруно Калнінш (Латвія). Він ствердив поширення опозиції до режиму диктатури в країнах Центрально-Східньої Европи і звернув увагу конференції зокрема на опозицію в Україні та в Литві. Він зазначив, що також в інших країнах виявляється опозиція режимові різним способом, при чім доходить до розпачливих дій, як, на приклад, замах на секретаря компартії в Латвії.

Б. Калнінш нарисував наслідки колоніяльної політики в Естонії і Латвії. Терор, „вивод" людности цих країн в простори неісходимого Совєтського Союзу і заселювання їх чужим елементом загрожують основам національного життя корінної людности Естонії і Латвії. Калнінш ствердив, що переписи людности в цих країнах показують зменшення відсотку місцевої людности супроти зайшлого населення, яке прибуває постійно від кінця Другої світової війни. В Латвії та в Естонії корінна людність творить ледве 51 відсоток загального числа населення.

В обговоренні реферату Б. Калнінша взяли участь представники інших партій Соціялістичної Унії, які подали факти шовіністичного натиску володарів Кремля на поневолені нації, щоб створити єдиний „совєтський народ".

Український делегат д-р Богдан Феденко представив членам конференції ситуацію в Україні. В промові своїй він зазначив, що опозиція проти режиму в Україні виразно виступила вже після 20 з'їзду компартії 1956 року. Замітним фактом була спроба українців — юристів, членів компартії, заснувати робітничо-селянську спілку, незалежну від Кремля. На чолі цієї групи стояв Левко Лук'яненко, котрого совєтська юстиція засудила була на смерть але „помилувала", замінивши кару смерти 15-літньою темницею. Відбувши кару, Л. Лук'яненко не скорився перед беззаконством, і за критику режиму його знов тяжко покарано довголітнім позбавленням волі. Д-р Богдан Феденко назвав імена численних українських дисидентів,що за своє „вільнодумство" втратили свободу, здоров'я і життя під терористичним режимом.

Промовець зазначив, що причиною опозиції проти режиму в Україні є політика національного поневолення, яку послідовно проводить московське політбюро. Примусова русифікація викликає у всіх верствах української людности невдоволення і протести.

Українські дисиденти, що явно виступають в обороні прав свого народу, стоять на позиції законности: вони в своїх заявах і публікаціях покликаються на конституцію і на декляраціï вождів комуністичної держави, що формально ґарантують права громадян совєтської імперії. Ця тактика дисидентів зокрема денервує комуністичну адміністрацію, бо виставляє на осуд і сміх лицемірство совєтського законодавства.

Літературний критик Іван Дзюба в своїй праці — „Інтернаціоналізм чи русифікація" — старався цитатами з творів Леніна піддержати протести українських дисидентів проти великодержавного шовінізму, керованого з Москви, і післав свою книгу до ЦК Компартії України. Опозиційні українці, спираючись на совєтську конституцію, нагадують у своїх виданнях про право України на вихід із Совєтського Союзу.

Репресії адміністрації припинили вихід опозиційного українського „Вісника". Але це не погасило вільної думки в Україні. Після конференції в Гельсінках українські дисиденти домагаються здійснення резолюції конференції про ґарантії для прав людини — громадянина,котру підписали й представники уряду СССР. Так створено в Україні групу для нагляду над здійсненням Гельсінкських постанов про людські права, і виходять публікації, в яких ствержено репресії апарату супроти оборонців законности. Д-р Богдан Феденко назвав імена українців, що за оборону людських прав, ґарантованих в Гельсінках, стали жертвами репресій режиму: Микола Руденко, Олекса Тихий, Гелій Снєгірьов і багато інших.

Українська Соціялістична Партія у своїх листах до партій Соціялістичного Інтернаціоналу, до Міжнародного Союзу Юристів і т. д. інформувала про недолю українських оборонців права й справедливости під тиранським режимом, — казав д-р Б. Феденко. Промовець апелював до представників демократичного соціялізму в світі пильно слідкувати „за подіями в країнах за „залізною завісою", щоб борці за людські права знали, що мають моральну й політичну піддержку в вільному світі.

Далі д-р Б. Феденко згадав, що традиція демократичного, людяного соціялізму живе в Україні. Уже від 1890 року почала діяти українська Радикальна партія. В сучасності українська ситуація має ту особливість що в областях Західньої України діяли перед війною 1939 року незалежні українські політичні партії. Спомин про це дає імпульс і для східніх українців в їх шуканні умов для вільного розвитку рідного краю.

Як чинники, що зміцняють опозицію в Україні, д-р Б. Феденко назвав — натиск урядового російського шовінізму і соціяльне поневолення широких мас народу. Це розширяє базу для невдоволення і протесту. В Росії, — казав промовець, — опозиційні настрої більше виявляються в колах інтелігенції, народні маси не знають там національного поневолення. У неросійських республиках СССР національна дискримінація викликає додатково огірчення і протести.

Про взаємини Соціялістичної Унії із Соціялістичним Інтернаціоналом мав на конференції доповідь Вілем Бернард (Чехо-Словаччина) „секретар Унії. Після жвавої дискусії, вирішено послати лист до Соціялістичного Інтернаціоналу з різними побажаннями Унії і критичними увагами щодо тактики деяких партій вільних країн. В листі Соціялістичної Унії названо тяжкою помилкою відвідини деяких провідників соціялістичних партій вільних країн у державах де панує комуністична диктатура.

Станіслав Вонсік (Польща) у своєму рефераті дав огляд політики забезпечення міждержавного миру. Промовець визнав, що війна в атомовому віці принесла б катастрофу для „побідників". Але політика відпруження мусить бути активна: дбати про здобуття і забезпечення свободи в світі.

Після дискусій конференція Соціялістичної Унії постановила підсилити контакти з опозиційними рухами країн, що знаходяться під комуністичними режимами і старатися про допомогу цим рухам у вільному світі.

Конференцію закінчено виборами: переобрано на функції голови і секретаря Соціялістичної Унії — Бруно Калнінша і Вілема Бернарда.

А.Е.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСоюзу!

НА ПРОДАЖ

INVESTMENT PROPERTY

HELP WANTED MALE-FEMALE

РІЗНЕ

BUSINESS OPPORTUNITIES

FUNERAL DIRECTORS